

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 10.12.2003
COM(2003) 741 definitief

2003/0302 (COD)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

betreffende de voorwaarden voor de toegang tot gastransmissienetten

(door de Commissie ingediend)

TOELICHTING

1. INLEIDING EN ACHTERGROND

Op 26 juni 2003 hebben het Europees Parlement en de Raad Richtlijn 2003/55/EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en houdende intrekking van Richtlijn 98/30/EG aangenomen. Terwijl Richtlijn 98/30/EG, de eerste internemarktrichtlijn, de eerste relatief tentatieve stappen zette op weg naar de totstandbrenging van de interne markt voor gas, zal de tweede richtlijn naar verwachting voor de nodige structurele wijzigingen van het regelgevingskader zorgen om de overblijvende belemmeringen voor de voltooiing van de interne markt aan te pakken.

De tweede richtlijn inzake de interne gasmarkt voorziet met name in

- het recht voor alle niet-huishoudelijke afnemers van gas om vrij hun leverancier te kiezen uiterlijk op 1 juli 2004, met dien verstande dat alle afnemers dit recht zullen hebben op 1 juli 2007.
- toegang van derden tot transmissie- en distributienetten op basis van gepubliceerde en gereguleerde tarieven;
- de instelling van een regelgevende instantie in elke lidstaat met een gemeenschappelijk minimumpakket van verantwoordelijkheden;
- juridische ontvlechting van transmissie- en grote en middelgrote distributiebedrijven;
- onderhandelde of gereguleerde toegang tot opslagfaciliteiten.

Hierdoor zal de richtlijn voor de fundamentele structurele hervormingen zorgen die nodig zijn om de interne markt voor gas te ontwikkelen. Zonder bijkomende gedetailleerde maatregelen betreffende de manier waarop transmissiesystemen worden beheerd is er echter weinig kans dat de door de Gemeenschap in deze context gestelde doelen worden verwezenlijkt.

2. MOTIVERING VAN DE VERORDENING

Het uitgangspunt om de richtlijnen betreffende de interne energiemarkt aan te vullen via een verordening die basisbeginselen en uitvoeringsmaatregelen betreffende bepaalde kernthema's detailleert welke nodig worden geacht voor het goed functioneren van de interne energiemarkt is door de Raad reeds erkend. Deze heeft Verordening (EG) 1228/2003 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de voorwaarden voor toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit aangenomen. Deze verordening voorziet in gemeenschappelijke tariefstructuren (inclusief tarieven voor de grensoverschrijdende handel in elektriciteit), de verstrekking van informatie betreffende interconnectiecapaciteit en regels betreffende congestiebeheer.

Rekening houdend met de verschillen tussen elektriciteit en gas zijn ook soortgelijke regels betreffende beginselen en uitvoeringsmaatregelen voor de interne gasmarkt nodig. Dit is erkend door de Commissie, lidstaten, nationale regelgevende instanties alsook de gasbranche en netgebruikers. Het Europees Regelgevend Forum voor gas, dat tweemaal per jaar samenkomt in Madrid, kwam dan ook al in februari 2002 (5de bijeenkomst van het forum) tot

overeenstemming over een pakket richtsnoeren (gewoonlijk aangeduid als "Richtsnoeren voor goede praktijk inzake derdentoegang") die de transmissiesysteembeheerders plechtig hebben beloofd te zullen naleven. Deze richtsnoeren waren niet bindend en waren op vrijwillige basis overeengekomen.

Het forum wordt voorgezeten door de Commissie en bijgewoond door vertegenwoordigers van de nationale regelgevende instanties, lidstaten, vertegenwoordigers van de netbeheerders en -gebruikers alsook gasverbruikers. Aan recente vergaderingen werd, in de context van de Energiedialoog EU-Rusland, ook deelgenomen door Russische vertegenwoordigers. Het forum beoogt de ontwikkeling bij consensus van technische regels die relevant zijn voor de voltooiing van de interne gasmarkt.

In een eerste nalevingsrapport dat in oktober 2002 aan het forum werd gepresenteerd vermeldde de Commissie een aantal prestaties en vorderingen i.v.m. de naleving van de in februari 2002 overeengekomen eerste richtsnoeren. Zij wees echter ook op

- een significant gebrek aan naleving van de richtsnoeren
- een significante mate van onzekerheid over naleving van de richtsnoeren
- significante verschillen in naleving van de richtsnoeren en in toegangsvoorwaarden in het algemeen tussen individuele systeembeheerders.

De Commissie stelde dan ook een gedetailleerder en algemener pakket richtsnoeren ter fine van goedkeuring door het forum voor. Tussen oktober 2002 (6de vergadering van het Madrileense forum) en september 2003 (7de vergadering van het Madrileense forum) werd dit herziene pakket "Richtsnoeren voor goede praktijk inzake derdentoegang" diepgaand besproken. Tijdens de 7de vergadering van het forum is een herzien pakket Richtsnoeren voor goede praktijk inzake derdentoegang aangenomen.

Het is belangrijk erop te wijzen dat, terwijl in het tijdens de 7de vergadering van het Europees Regelgevend Forum voor gas gepresenteerde tweede rapport betreffende de naleving van het eerste pakket van richtsnoeren sprake was van een significante verbetering in termen van naleving van de richtsnoeren, er een belangrijk en onaanvaardbaar niveau van niet-naleving bleef bestaan. Dientengevolge bestaat er geen eerlijke concurrentie op het gebied van de voorwaarden voor de toegang tot het gastransmissienetwerk. Deze toegangsvoorwaarden zijn evenwel doorslaggevend bij het invoeren van concurrentie. Onvoldoende ontwikkelde en asymmetrische toegangsvoorwaarden doen daarom op dit moment afbreuk aan het goed functioneren van de Europese interne gasmarkt. Uitvoering van de herziene Richtsnoeren voor goede praktijk inzake derdentoegang, zoals overeengekomen in september 2003, zou resulteren in voorwaarden voor toegang tot het net die verenigbaar zijn met de eisen van een dergelijke interne markt.

Bijgevolg mag het duidelijk zijn dat de interne gasmarkt slechts doeltreffend kan werken, indien de toegangsvoorwaarden tot het netwerk op de gehele interne markt voldoen aan bepaalde minimumnormen op hoofdpunten van de derdentoegang. Dergelijke normen zijn essentieel om eerlijke concurrentie te waarborgen en aan nieuwe marktpartijen en kleine marktpartijen een eerlijke kans te geven. Toegangsvoorwaarden tot het netwerk mogen niet discrimineren tussen verschillende categorieën van netgebruikers, aangezien dit zou kunnen leiden tot concurrentievervalsing en het de gasconsumenten niet in staat zou stellen om op gelijke manier van de interne gasmarkt te profiteren.

Netgebruikers die toegang tot het netwerk willen moeten kunnen vertrouwen op een voldoende mate van transparantie om hun activiteiten te kunnen uitvoeren, anders zouden kansen die voortkomen uit marktontwikkelingen op de korte of lange termijn immers niet gegrepen kunnen worden. Doeltreffende en efficiënte procedures voor congestiebeheer en basisregels voor secundaire markten zijn hierop een aanvulling en zouden daarbij bijdragen tot efficiënt gebruik van het netwerk. Een zeker scala aan diensten – flexibel in duur en startdata, vast en afschakelbaar tegen redelijke tarieven, die zoveel mogelijk geharmoniseerd zijn – vormt eveneens een onmisbaar eerste vereiste voor marktpartijen om de vruchten van de interne markt te kunnen plukken.

Daarnaast zijn voor de bevordering van non-discriminatie en concurrentie, gebaseerde op derdentoegang en daarmee toegangsvoorwaarden tot het netwerk, basisprincipes betreffende netwerktarieven en regels voor balancering en tarieven voor onbalans noodzakelijk. Dergelijke principes zijn ook cruciaal voor het ontwikkelen van eerlijke concurrentie voor alle spelers op de interne gasmarkt en zouden ook de toegang tot de markt voor nieuwe marktpartijen vergemakkelijken. Hier mag nogmaals onderstreept worden dat alle deelnemers aan het Madrid Forum de regels hebben goedgekeurd die in de herziene ‘Richtsnoeren voor goede praktijk’ zijn opgenomen; deze beantwoorden volkomen aan deze eisen aangaande toegangsvoorwaarden tot het net.

Bijgevolg is het nodig te verzekeren dat de nieuwe richtsnoeren door alle transmissiesysteembeheerders op de hele EU-gasmarkt volledig worden toegepast. Vertegenwoordigers van alle verenigingen die tijdens het 7de Europees Regelgevend Forum voor gas de netgebruikers vertegenwoordigden vroegen de Commissie de goede uitvoering van de richtsnoeren te verzekeren met het oog op het garanderen van het hoogst haalbare niveau van naleving in het licht van de EU-wetgeving. De regels en beginselen in de richtsnoeren moeten derhalve de basis vormen van een nieuwe verordening inzake de voorwaarden voor de toegang tot gastransmissienetten. Deze verordening moet equivalent zijn aan en procedureel hetzelfde zijn als de Verordening betreffende toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit.

3. PROCEDURELE ASPECTEN

Net als de Verordening betreffende toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit moet deze verordening een pakket na te leven basisbeginselen vaststellen. Er moeten gedetailleerde uitvoeringsregels worden opgenomen in richtsnoeren die als bijlage bij de verordening worden gevoegd, welke kunnen worden gewijzigd ingevolge een comitéprocedure geregeld in artikel 5 en 7 van Besluit 1999/468/EG¹ van de Raad, bekend als de regelgevingscomitologieprocedure.

Het is in dit verband belangrijk dat de verordening een instrument is dat het mogelijk maakt dat deze richtsnoeren zich ontwikkelen en aangevuld worden. Zoals bijvoorbeeld erkend tijdens de vergadering van september 2003 van het Europees Regelgevend Forum voor gas dienen zich nu gedetailleerde werkzaamheden te ontwikkelen betreffende de kwestie van regels voor contractueel congestiebeheer (“use-it-or-lose-it”). De "regelgevingscomitologieprocedure" voorziet in een dergelijk mechanisme.

¹ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

De consensusbenadering van het Europees Regelgevend Forum voor gas moet echter worden behouden binnen de context van de regelgevingscomitologieprocedure. Het forum moet de basis blijven voor het opstellen van nieuwe of herziene richtsnoeren. Het is derhalve aangewezen dit forum binnen deze verordening wettelijk erkenning te geven, en het een formele consultatieve rol te geven i.v.m. de opstelling en bespreking van richtsnoeren.

Evenzo spelen de nationale regelgevende instanties een essentiële rol bij het opstellen van dergelijke richtsnoeren. Naast de leidende rol die door hen wordt gespeeld in het Europees Regelgevend Forum voor gas is het aangewezen dat de nieuwe Europese Regelgevende Groep voor Energie, opgericht bij Besluit 2003/796/EG van de Commissie van 11 november 2003², eveneens een formele consultatieve rol speelt bij de opstelling van richtsnoeren.

4. BEHANDELDE ONDERWERPEN

Het tweede pakket "Richtsnoeren voor goede praktijk inzake derdentoegang", die door alle deelnemers zijn aanvaard tijdens de 7de vergadering van het Europees Regelgevend Forum voor gas in september 2003, voorziet in het volgende:

- de criteria op grond waarvan de tarieven voor toegang tot het net worden bepaald, teneinde ervoor te zorgen dat deze volledig rekening houden met de noodzaak van systeemintegriteit en een effectieve afspiegeling zijn van de gemaakte kosten.
- een gemeenschappelijk minimumpakket van derdentoegangsdiensten – betreffende met name bijvoorbeeld de duur van afschakelbare transportcontracten.
- gemeenschappelijke regels betreffende contractuele congestie van netten die de noodzaak ongebruikte capaciteit vrij te maken in balans brengen met de rechten van de bezitters van de capaciteit om deze te gebruiken wanneer het nodig is.
- informatie over met name technische eisen en beschikbare capaciteit.
- regels die verzekeren dat de transmissiesysteembeheerders de balanceringsystemen beheren op een wijze die verenigbaar is met de interne markt.
- gemeenschappelijke basiseisen betreffende het verhandelen van primaire rechten op capaciteit.

Derhalve omschrijven de uitvoeringsbepalingen van deze verordening nauwkeurig de grondprincipes inzake

- tarieven voor nettoegang
- derdentoegangsdiensten
- mechanismen voor capaciteitsallocatie en procedures voor congestiebeheer
- transparantie-eisen
- balancering en tarieven voor onbalans

² PB L 296 van 14.11.2003, blz. 34.

- secundaire markten

De maatregelen ter uitvoering van deze principes zijn opgenomen in de bij de verordening gevoegde richtsnoeren. Zoals hierboven vermeld zal een comitologieprocedure alsook voorafgaand overleg van het Europees Regelgevend Forum voor gas en de Groep van Europese regelgevende instanties voor elektriciteit en aardgas geactualiseerde richtsnoeren waarborgen in overeenstemming met de behoeften van de markt.

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

betreffende de voorwaarden voor de toegang tot gastransmissienetten

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 95,

Gezien het voorstel van de Commissie³,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité⁴,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's⁵,

Volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag⁶,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Richtlijn 2003/55/EG van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2003 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en houdende intrekking van Richtlijn 98/30/EG⁷ heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de totstandbrenging van een interne markt voor gas. Het is nu nodig te zorgen voor structurele wijzigingen van het regelgevend kader om de resterende belemmeringen voor de voltooiing van de interne markt aan te pakken. Er zijn bijkomende technische regels nodig, met name betreffende tariefprincipes, transparantie, congestiebeheer en balancerings.
- (2) De ervaring met de uitvoering en voortgangscontrole van een eerste pakket Richtsnoeren voor goede praktijk dat in 2002 is vastgesteld door het Europees Regelgevend Forum voor gas leert dat teneinde de volledige uitvoering van deze regels in alle lidstaten te verzekeren en in de praktijk een minimumwaarborg voor gelijke markttoegang te verschaffen, er dient voor te worden gezorgd dat deze wettelijk afdwingbaar worden.
- (3) Een tweede pakket gemeenschappelijke regels "de tweede Richtsnoeren voor goede praktijk" is vastgesteld op de vergadering van het forum op 24-25 september 2003. Deze verordening moet derhalve, op basis van deze richtsnoeren, basisprincipes en regels vaststellen betreffende nettoegang en derdentoegangsdiensten, congestiebeheer, transparantie, balancerings en het verhandelen van capaciteitsrechten.

³ PB C [...] van [...], blz. [...].

⁴ PB C [...] van [...], blz. [...].

⁵ PB C [...] van [...], blz. [...].

⁶ PB C [...] van [...], blz. [...].

⁷ PB L 176 van 15.7.2003, blz. 57.

- (4) Het is nodig de criteria te specificeren op grond waarvan de tarieven voor toegang tot het net worden bepaald, om ervoor te zorgen dat deze volledig voldoen aan het beginsel van niet-discriminatie en de behoeften van een goed functionerende interne markt en volledig rekening houden met de noodzaak van systeemintegriteit en effectief de gemaakte kosten weerspiegelen.
- (5) Een gemeenschappelijk minimumpakket van derdentoegangsdiensten – betreffende met name bijvoorbeeld de duur van afschakelbare transportcontracten - is nodig om in geheel de Europese Unie in de praktijk voor een gemeenschappelijke minimumtoegangsnorm te zorgen en om de voordelen van een goed functionerende interne markt voor gas te kunnen benutten.
- (6) Het beheer van contractuele congestie van netten is een belangrijke kwestie bij de voltooiing van de interne gasmarkt. Het is nodig gemeenschappelijke regels te ontwikkelen die de noodzaak ongebruikte capaciteit vrij te maken in overeenstemming met het principe “use-it-or-lose-it” in balans brengen met de rechten van de bezitters van de capaciteit om deze te gebruiken wanneer het nodig is, en tegelijk de liquiditeit van de capaciteit te verhogen.
- (7) Hoewel de fysieke congestie van de netten momenteel zelden een probleem is in de Gemeenschap kan het er in de toekomst een worden. Het is derhalve belangrijk het basisprincipe vast te stellen voor de allocatie van capaciteit op overbelaste netten.
- (8) Opdat netgebruikers effectieve toegang tot gasnetten kunnen verkrijgen, hebben zij informatie nodig over met name technische eisen en beschikbare capaciteit teneinde te kunnen profiteren van zakelijke opportuniteiten die zich in het kader van de interne markt voordoen. Er zijn gemeenschappelijke minimumnormen betreffende dergelijke transparantie-eisen nodig.
- (9) Door de transmissiesysteembeheerders beheerde niet-discriminerende en transparante balanceringsystemen voor gas zijn belangrijke mechanismen, met name voor nieuwkomers op de markt, die het mogelijk moeilijker hebben om hun totale verkoopportefeuille in balans te houden dan gevestigde ondernemingen binnen een relevante markt. Het is derhalve nodig regels vast te stellen die verzekeren dat de transmissiesysteembeheerders dergelijke mechanismen beheren op een wijze die verenigbaar is met niet-discriminerende, transparante en effectieve toegangsvoorwaarden voor het net.
- (10) Het verhandelen van primaire rechten op capaciteit is een belangrijk onderdeel van het ontwikkelen van een concurrerende markt en het creëren van liquiditeit. Deze verordening moet derhalve basisregels op dit gebied vaststellen.
- (11) De nationale regelgevende instanties moeten erop toezien dat de in deze verordening neergelegde regels en de op basis van deze verordening vastgestelde richtsnoeren in acht worden genomen,
- (12) In de bij de verordening gevoegde richtsnoeren worden specifieke gedetailleerde regels ter uitvoering van deze principes bepaald op basis van de tweede Richtsnoeren voor goede praktijk. Deze regels zullen zich in de loop der tijd moeten ontwikkelen en door verdere regels betreffende kwesties zoals de verlichting van contractuele congestie worden uitgevoerd. Aldus dient de verordening te voorzien in de vaststelling van dergelijke nieuwe regels in overeenstemming met Besluit 1999/468/EG van de Raad van

28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden⁸.

- (13) Van de lidstaten en de bevoegde nationale instanties moet worden verlangd dat zij de Commissie relevante informatie verstrekken. Dergelijke informatie moet door de Commissie vertrouwelijk worden behandeld. Voor zover nodig moet de Commissie de gelegenheid hebben relevante informatie rechtstreeks aan de betrokken ondernemingen te vragen, mits de bevoegde nationale instanties daarvan op de hoogte worden gebracht.
- (14) Deze verordening en de in overeenstemming met deze verordening vastgestelde richtsnoeren laten de toepassing van de communautaire concurrentieregels onverlet.
- (15) Aangezien de doelstelling van het voorgestelde optreden, namelijk de vaststelling van eerlijke regels betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten, niet voldoende door de lidstaten kan worden verwezenlijkt en derhalve vanwege de omvang of de gevolgen van het optreden beter op het niveau van de Gemeenschap kan worden verwezenlijkt, mag de Gemeenschap overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag bedoelde subsidiariteitsbeginsel maatregelen treffen. Overeenkomstig het in dat artikel bedoelde evenredigheidsbeginsel gaat deze richtlijn niet verder dan hetgeen nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD :

Artikel 1
Onderwerp en toepassingsgebied

Deze verordening beoogt eerlijke regels betreffende toegangsvoorwaarden voor aardgastransmissiesystemen vast te stellen, rekening houdend met de specificiteit van nationale en regionale markten. Daartoe behoren principes betreffende tarieven voor toegang tot het net, de definitie van noodzakelijke diensten, geharmoniseerde principes voor capaciteitsallocatie en congestiebeheer, de bepaling van transparantie-eisen, balancering en tarieven voor onbalans en de noodzaak van bevordering van secundaire markten voor capaciteitsverhandeling.

Artikel 2
Definities

- 1. Voor de toepassing van deze verordening en de ingevolge deze verordening vast te stellen richtsnoeren gelden de volgende definities:
 - (1) "transmissie": het transport van aardgas door een hogedruknet of een regionaal pijpleidingnet dat vooral uit hogedrukpijpleidingen bestaat, met uitzondering van een upstreampijpleidingnet, met het oog op de beleving van afnemers, de levering zelf niet inbegrepen;
 - (2) "transportcontract": een contract dat de transmissiesysteembeheerder heeft gesloten met een netgebruiker met het oog op het uitvoeren van transmissie.

⁸ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

- (3) "capaciteit": de maximale flow, uitgedrukt in normaal kubieke meter per tijdseenheid of in energie-eenheid per tijdseenheid, waarop de netgebruiker recht heeft in overeenstemming met de bepalingen van het transportcontract.
- (4) "congestiebeheer": beheer van de capaciteitsportefeuille van de transmissiesysteembeheerder met het oog op het optimale en maximale gebruik van de technische capaciteit en de tijdige detectie van toekomstige congestie- en saturatiepunten.
- (5) "secundaire markt": de markt van de anders dan op de primaire markt verhandelde capaciteit.
- (6) "nominatie": het vooraf opgeven door de netgebruiker aan het transmissiebedrijf van de werkelijke flow die hij wil invoeden op of onttrekken aan het systeem.
- (7) "hernominatie": het melden van een gecorrigeerde nominatie.
- (8) "residuele balanceringsperiode": de fysieke balanceringsperiode om systeemintegriteit te verzekeren gedurende de balanceringsperiode.
- (9) "systeemintegriteit": elke situatie met betrekking tot een transmissienet of een transmissiefaciliteit waarbij de druk en de kwaliteit van het aardgas binnen de door de transmissiesysteembeheerder vastgestelde minimum- en maximumgrenzen blijven zodat de transmissie van aardgas uit een technisch oogpunt gegarandeerd is.
- (10) "balanceringsperiode": periode waarbinnen het onttrekken van een hoeveelheid aardgas, uitgedrukt in eenheden van energie, door elke netgebruiker moet worden gecompenseerd door middel van het invoeden van dezelfde hoeveelheid aardgas op het transmissienet in overeenstemming met het transportcontract of de netcode.
- (11) "netgebruiker": een afnemer van een transmissiesysteembeheerder die de relevante netcode ondertekent of met een transmissiesysteembeheerder een transportcontract sluit voor het transporteren van gas; tot de netgebruikers behoren met name eindafnemers, producenten, leveranciers, handelaren en, mits het nodig is opdat de transmissiesysteembeheerders hun functies met betrekking tot de transmissie kunnen uitvoeren, transmissiesysteembeheerders.
- (12) "afschakelbare diensten": door de transmissiesysteembeheerder op basis van afschakelbare capaciteit aangeboden diensten.
- (13) "afschakelbare capaciteit": gastransmissiecapaciteit die door de transmissiesysteembeheerder kan worden afgeschakeld overeenkomstig de in het transportcontract bepaalde voorwaarden.
- (14) "langetermijndiensten": door de transmissiesysteembeheerder aangeboden diensten met een duur van één jaar of meer.
- (15) "kortetermijndiensten": door de transmissiesysteembeheerder aangeboden diensten met een duur van minder dan één jaar.

- (16) "vaste capaciteit": door de transmissiesysteembeheerder contractueel gegarandeerde gastransmissiecapaciteit.
- (17) "technische capaciteit": de maximale vaste capaciteit die de transmissiesysteembeheerder aan de netgebruikers kan aanbieden, rekening houdend met de systeemintegriteit en de operationale eisen van het transmissienet.
- (18) "gecontracteerde capaciteit": capaciteit die de transmissiesysteembeheerder aan een netgebruiker heeft gealloceerd door middel van een transportcontract.
- (19) "beschikbare capaciteit": het deel van de technische capaciteit dat niet is gealloceerd en op dat moment nog beschikbaar is voor het systeem.
- (20) "contractuele congestie": een situatie waarbij het niveau van de vraag naar vaste capaciteit groter is dan de technische capaciteit, d.w.z. alle technische capaciteit is gecontracteerd als vaste capaciteit.
- (21) "primaire markt": de markt van de direct door de transmissiesysteembeheerder verhandelde capaciteit.
- (22) "fysieke congestie": een situatie waarbij op een bepaald tijdstip het niveau van de vraag naar werkelijke leveringen groter is dan de technische capaciteit.
- (23) "nieuwkomers": ondernemingen die in de betrokken lidstaat nog niet actief zijn op het gebied van gaslevering en zich kwalificeren als kleine speler, of pas 2 jaar na de inwerkingtreding van deze verordening de markt hebben betreden en zich kwalificeren als kleine speler.
- (24) "kleine speler": een onderneming met een marktaandeel van minder dan 3% van de nationale gasmarkt waarop deze actief is.

2. De definities in artikel 2 van Richtlijn 2003/55/EG zijn eveneens van toepassing.

Artikel 3

Tarieven voor de toegang tot netten

1. De door de transmissiesysteembeheerders voor de toegang tot netten toegepaste tarieven zijn transparant, houden rekening met de noodzaak van systeemintegriteit, zijn een effectieve afspiegeling van de gemaakte kosten, inclusief de nodige winst op de investeringen en in voorkomende gevallen met inachtneming van internationale benchmarking van tarieven, en zijn niet-discriminerend.

De tarieven zijn bevorderlijk voor de efficiënte handel in gas en de concurrentie en zijn gericht op het vermijden van kruissubsidiëring tussen de netgebruikers.

2. De tarieven voor nettoegang werken niet beperkend op de marktliquiditeit of verstrend op de grensoverschrijdende handel van de verschillende transmissiesystemen.

Artikel 4 *Derdentoegangsdiensten*

1. Transmissiesysteembeheerders bieden, met gebruikmaking van standaardtransportcontracten of een gemeenschappelijke netcode, aan alle netgebruikers derdentoegangsdiensten op dezelfde contractuele basis aan.
2. Transmissiesysteembeheerders bieden zowel vaste als afschakelbare derdentoegangsdiensten aan. De prijs van afschakelbare capaciteit is een afspiegeling van de waarschijnlijkheid van afschakeling, tenzij door de relevante regelgevende instanties anders is bepaald.
3. Transmissiesysteembeheerders bieden aan de netgebruikers zowel lange- als kortetermijndiensten aan.
4. Buiten een gasjaar ondertekende transportcontracten met niet-standaardaanvangsdata of met een kortere duur dan een standaardtransportcontract resulteren op jaarbasis niet in willekeurig hogere tarieven.

Artikel 5 *Principes inzake mechanismen voor capaciteitsallocatie en procedures voor congestiebeheer*

1. Transmissiesysteembeheerders implementeren en publiceren niet-discriminerende en transparante mechanismen voor capaciteitsallocatie.
2. Wanneer transmissiesysteembeheerders nieuwe transportcontracten sluiten wordt in deze contracten rekening gehouden met de volgende principes, die van toepassing zijn in geval van contractuele congestie:
 - (a) de transmissiesysteembeheerder biedt ongebruikte capaciteit aan op de primaire markt;
 - (b) netgebruikers die hun ongebruikte gecontracteerde capaciteit op de secundaire markt willen doorverkopen hebben daartoe het recht;
3. Wanneer krachtens bestaande transportcontracten gecontracteerde capaciteit ongebruikt blijft en zich contractuele congestie voordoet, passen de transmissiesysteembeheerders artikel 5, lid 2, onder a en b, toe tenzij daardoor inbreuk zou worden gemaakt op de eisen van de bestaande transportcontracten. Daar waar hierdoor inbreuk zou worden gemaakt op bestaande transportcontracten trachten de transmissiesysteembeheerders, in overleg met de bevoegde instanties, deze capaciteit vrij te maken opdat de in artikel 5, lid 2, onder a en b, neergelegde principes kunnen worden toegepast.
4. In geval van fysieke congestie worden niet-discriminerende marktgerichte oplossingen toegepast.

Artikel 6 *Transparantie-eisen*

1. De transmissiesysteembeheerders publiceren gedetailleerde informatie betreffende de diensten die zij aanbieden en de toegepaste relevante voorwaarden alsook de technische informatie die nodig is opdat netgebruikers effectieve nettoegang verkrijgen.

2. Met betrekking tot de aangeboden diensten publiceren de transmissiesysteembeheerders voor alle relevante punten regelmatig, voortschrijdend en op een gebruikersvriendelijke gestandaardiseerde wijze numerieke informatie over technische, gecontracteerde en beschikbare capaciteit.
3. De relevante punten van een transmissiesysteem die moeten worden gepubliceerd worden door de nationale regelgevende instanties goedgekeurd. Deze omvatten minstens de belangrijkste exitpunten van een gegeven transmissiesysteem waarvan de gecumuleerde exitcapaciteit minstens 50% uitmaakt van de totale capaciteit van de door de gegeven transmissiesysteembeheerder geëxploiteerde exitpunten.
4. Daar waar een transmissiesysteembeheer van oordeel is dat hij om redenen van vertrouwelijkheid niet gerechtigd is alle vereiste gegevens te publiceren, vraagt hij de nationale regelgevende instantie om toestemming om de publicatie voor het punt of de punten in kwestie te beperken.

De nationale regelgevende instantie willicht de aanvraag in of wijst hem af, rekening houdend met de noodzaak de legitieme commerciële vertrouwelijkheid te respecteren en het doel een concurrerende interne gasmarkt tot stand te brengen. In dergelijke omstandigheden wordt de beschikbare capaciteit gepubliceerd zonder vermelding van de numerieke data die inbreuk zouden maken op de vertrouwelijkheid.

Een vrijstelling van de verplichting tot publiceren is niet mogelijk daar waar drie of meer netgebruikers capaciteit hebben gecontracteerd op hetzelfde punt.

Artikel 7

Balanceringsregels en tarieven voor onbalans

1. De balanceringsregels worden ontworpen op eerlijke, niet-discriminerende en transparante wijze en zijn gebaseerd op objectieve criteria. De balanceringsregels zijn een afspiegeling van de werkelijke systeembehoeften rekening houdend met de voor de transmissiesysteembeheer beschikbare hulpmiddelen.
2. Ingeval van niet marktgerichte balanceringsystemen worden de tolerantiewaarden minstens ontworpen op een wijze die een afspiegeling is van de seizoensgebondenheid en de werkelijke technische capaciteit van het transmissiesysteem. De tolerantiewaarden zijn een afspiegeling van de echte systeembehoeften rekening houdend met de voor de transmissiesysteembeheer beschikbare hulpmiddelen.
3. De balanceringsstarieven zijn globaal kostengeoriënteerd en stimuleren in voorkomende gevallen de netgebruikers om hun onttrekking en invoeding van gas te balanceren. Zij zijn gericht op het vermijden van kruissubsidiëring tussen de netgebruikers en houden geen belemmering in voor het betreden van de markt door nieuwkomers.

De balanceringsstarieven worden gepubliceerd.

4. De transmissiesysteembeheerders mogen geldboetes innen bij de netgebruikers van wie de invoeding op en onttrekking aan het transmissiesysteem niet in balans is overeenkomstig de in lid 1 bedoelde balanceringsregels.

5. De geldboetes die de effectief gemaakte balanceringskosten overschrijden, worden op een niet-discriminerende basis over de netgebruikers herverdeeld. De methode voor het herverdelen van deze kosten wordt door de relevante nationale instanties goedgekeurd.
6. De transmissiesysteembeheerders verstrekken, mits zij de relevante informatie hebben verkregen of redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij deze zullen verkrijgen, voldoende, goed getimede en betrouwbare online-informatie over de balanceringsstatus van de netgebruikers die nodig is om de netgebruikers in staat te stellen tijdig correctieve maatregelen te nemen. De tarieven voor het verstrekken van deze informatie worden goedgekeurd door de nationale regelgevende instantie en gepubliceerd.

Het niveau van de informatie die wordt verstrekt ingevolge lid 5 is een afspiegeling van het niveau van de informatie die beschikbaar is voor de transmissiesysteembeheerders.

Artikel 8 *Secundaire markten*

De transmissiesysteembeheerders ondernemen redelijke stappen om mogelijk te maken en te bevorderen dat capaciteitsrechten vrij verhandelbaar zijn tussen geregistreerde netgebruikers in een secundaire markt. Zij ontwikkelen gestandaardiseerde transportcontracten en procedures op de primaire markt om de secundaire handel in capaciteit te bevorderen en erkennen de overdracht van primaire capaciteitsrechten voor zover door netgebruikers genotificeerd. De gestandaardiseerde transportcontracten en procedures worden door de nationale regelgevende instantie goedgekeurd.

Artikel 9 *Richtsnoeren*

1. In voorkomende gevallen specificeren de richtsnoeren die voorzien in de minimale mate van harmonisatie die vereist is om het doel van deze verordening te realiseren:
 - (a) de details van de tariefmethodologie, in overeenstemming met artikel 3;
 - (b) de details van de derdentoegangsdiensten inclusief de aard, duur en andere eisen betreffende deze diensten, in overeenstemming met artikel 4;
 - (c) de details van de principes die aan de mechanismen voor capaciteitsallocatie ten grondslag liggen en betreffende de toepassing van procedures voor congestiebeheer, in overeenstemming met artikel 5;
 - (d) de details betreffende de definitie van de technische informatie die nodig is opdat de netgebruikers effectieve toegang kunnen verkrijgen tot het systeem en de definitie van alle voor de transparantie-eisen relevante punten, inclusief de op alle relevante punten te publiceren informatie en het tijdschema op grond waarvan deze informatie moet worden gepubliceerd, in overeenstemming met artikel 6;
 - (e) de details betreffende de balanceringsregels en tarieven voor onbalans, in overeenstemming met artikel 7;
 - (f) de details betreffende de secundaire markten, in overeenstemming met artikel 8.

2. De richtsnoeren betreffende de kwesties die zijn opgenomen in lid 1, onder b, c en d, worden in de bijlage neergelegd. Zij worden door de Commissie gewijzigd in overeenstemming met de in artikel 14, lid 2, bedoelde procedure.
3. De Commissie stelt in overeenstemming met de in artikel 14, lid 2, bedoelde procedure richtsnoeren vast betreffende de kwesties die zijn opgenomen in lid 1, onder a, e en f.

Artikel 10 *Regelgevende instanties*

De regelgevende instanties van de lidstaten verzekeren, wanneer zij zich van hun verantwoordelijkheden krachtens deze verordening kwijten, de naleving van deze verordening en de ingevolge artikel 9 vastgestelde richtsnoeren.

In voorkomende gevallen werken zij met elkaar en met de Commissie samen.

Artikel 11 *Verstreking van informatie en vertrouwelijkheid*

1. De lidstaten en de regelgevende instanties verstrekken de Commissie op verzoek alle voor de toepassing van artikel 9 noodzakelijke informatie.

De Commissie stelt een redelijke termijn vast waarbinnen de informatie moet worden verstrekt rekening houdend met de complexiteit en de urgentie van de vereiste informatie.

2. Indien de lidstaat of de betrokken regelgevende instantie deze informatie niet verstrekt binnen de ingevolge lid 1 gestelde termijn kan de Commissie alle voor de toepassing van artikel 9 noodzakelijke informatie rechtstreeks bij de betrokken ondernemingen opvragen.

Wanneer de Commissie tot een onderneming een verzoek om informatie richt, zendt zij gelijktijdig een afschrift van het verzoek aan de regelgevende instanties van de lidstaat op het grondgebied waarvan de zetel van de onderneming zich bevindt.

In haar verzoek om informatie noemt de Commissie de rechtsgrond van het verzoek, de voor het verstrekken van de informatie gestelde termijn, het doel van het verzoek, alsmede de geldboetes waarin artikel 13, lid 2, voorziet voor het verstrekken van onjuiste, onvolledige of misleidende informatie. De Commissie stelt een redelijke termijn vast rekening houdend met de complexiteit en de urgentie van de vereiste informatie

3. Tot het verstrekken van de gevraagde informatie zijn verplicht de eigenaren van de ondernemingen of hun vertegenwoordigers, en, in het geval van rechtspersonen, degenen die volgens het recht of de statuten bevoegd zijn hen te vertegenwoordigen. Naar behoren tot handelen gemachtigde advocaten mogen de informatie namens hun cliënten verstrekken, in welk geval de cliënt volledig verantwoordelijk blijft indien de verstrekte informatie onvolledig, onjuist of misleidend is.
4. Daar waar een onderneming de gevraagde informatie niet binnen de door de Commissie gestelde termijn verstrekt of onvolledige informatie verstrekt, kan de Commissie bij beschikking vragen dat de informatie wordt verstrekt. De beschikking specificeert

welke informatie gevraagd wordt en stelt een passende termijn vast waarbinnen deze informatie moet worden verstrekt. De beschikking vermeldt de in artikel 13, lid 2, bedoelde geldboetes. Zij wijst ook op het recht bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap beroep tegen de beschikking in te stellen.

De Commissie doet gelijktijdig een afschrift van haar beschikking toekomen aan de regelgevende instanties van de lidstaat op het grondgebied waarvan zich de verblijfplaats van de persoon of de zetel van de onderneming bevindt.

6. De Commissie gebruikt de ingevolge deze verordening ingewonnen informatie enkel voor de toepassing van artikel 9 .

Artikel 12

Het recht van de lidstaten om meer gedetailleerde maatregelen te treffen

Deze verordening laat de rechten van de lidstaten onverlet om maatregelen te handhaven of in te voeren die meer gedetailleerde voorschriften bevatten dan die welke in deze verordening en de in artikel 9 bedoelde richtsnoeren zijn vervat.

Artikel 13

Boetebeding

1. De Commissie kan bij beschikking aan ondernemingen boetes opleggen van ten hoogste 1% van de totale omzet over het voorgaande boekjaar, voor zover zij opzettelijk of uit onachtzaamheid onjuiste, onvolledige of misleidende informatie verschaffen in antwoord op een verzoek ingevolge artikel 11, lid 2, of verzuimen informatie te verschaffen binnen de termijn die wordt gesteld bij een ingevolge artikel 11, lid 4, eerste alinea, vastgestelde beschikking.

Bij de vaststelling van het bedrag van de geldboete dient rekening te worden gehouden met de ernst van de niet-nakoming van de eisen van de eerste alinea.

2. Ingevolge lid 1 bepaalde geldboetes en vastgestelde beschikkingen zijn niet van strafrechtelijke aard.

Artikel 14

Comité

1. De Commissie wordt bijgestaan door het comité opgericht bij artikel 13 van Verordening (EG) nr. 1228/2003 betreffende de voorwaarden voor toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit⁹.
2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, zijn de artikelen 5 en 7 van Besluit 1999/468/EG van toepassing, met inachtneming van het bepaalde in artikel 8 daarvan.

De in artikel 5, lid 6, van Besluit 1999/468/EG bedoelde termijn is vastgesteld op drie maanden.

⁹ PB L 176 van 15.7.2003, blz. 1.

Artikel 15
Verslag van de Commissie

De Commissie houdt toezicht op de uitvoering van deze verordening. Zij dient bij het Europees Parlement en de Raad uiterlijk drie jaar na de inwerkingtreding van deze verordening een verslag in over de bij de toepassing ervan opgedane ervaring. Met name wordt in het verslag onderzocht tot op welke hoogte de verordening succesvol is geweest in het verzekeren van niet-discriminerende en kostengeoriënteerde nettoegangsvoorwaarden voor gastransmissienetten teneinde bij te dragen aan een veelzijdig aanbod voor de consument in een goed functionerende interne markt en de leveringszekerheid op lange termijn. Zonodig gaat het verslag vergezeld van de nodige voorstellen en/of aanbevelingen.

Artikel 16
Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag volgend op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Zij is van toepassing met ingang van 1 juli 2005.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, [...]

Voor het Europees Parlement
De Voorzitter

Voor de Raad
De Voorzitter

Bijlage

RICHTSNOEREN BETREFFENDE

DERDENTOEGANGSDIENSTEN,

PRINCIPES DIE TEN GRONDSLAG LIGGEN AAN HET MECHANISME VOOR CAPACITEITSALLOCATIE EN DE PROCEDURES VOOR CONGESTIEBEHEER EN DE TOEPASSING VAN PROCEDURES VOOR CONGESTIEBEHEER IN GEVAL VAN CONTRACTUELE CONGESTIE, EN

DEFINITIE VAN DE TECHNISCHE INFORMATIE DIE NETGEBRUIKERS NODIG HEBBEN OM EFFECTIEVE TOEGANG TE KUNNEN VERKRIJGEN TOT HET SYSTEEM EN DEFINITIE VAN ALLE VOOR DE TRANSPARANTIE-EISEN RELEVANTE PUNTEN, INCLUSIEF DE OP ALLE RELEVANTE PUNTEN TE PUBLICEREN INFORMATIE EN HET TIJDSHEMA OP GROND WAARVAN DEZE INFORMATIE MOET WORDEN GEPUBLICEERD

1. DERTENTOEGANGSDIENSTEN

- (1) De transmissiesysteembeheerders bieden vaste en afschakelbare diensten aan met een minimumduur van één dag.
- (2) De standaardtransportcontracten en gemeenschappelijke netcode worden ontworpen op een wijze die bevorderlijk is voor de handel in en het hergebruik van de door de netgebruikers gecontracteerde capaciteit zonder de vrijgave van capaciteit te belemmeren.
- (3) De transmissiesysteembeheerders implementeren gestandaardiseerde nominatie- en hernominatieprocedures zodra deze binnen EASEE-gas zijn overeengekomen. Zij ontwikkelen informatiesystemen en elektronische communicatiemiddelen om adequate data te verstrekken aan de netgebruikers en transacties zoals nominaties, capaciteitscontractering en overdracht van capaciteitsrechten tussen netgebruikers te vereenvoudigen.
- (4) De transmissiesysteembeheerders harmoniseren geformaliseerde aanvraagprocedures en reactietermijnen overeenkomstig de beste branchepraktijk met het doel de reactietijden te minimaliseren. Zij voorzien uiterlijk 1 juli 2005 in on-linecapaciteitsboekings- en confirmeringssystemen via beeldscherm alsook nominatie- en hernominatieprocedures die binnen EASEE-gas zijn overeengekomen.
- (5) De transmissiesysteembeheerders rekenen de netgebruikers niet afzonderlijk de informatieaanvragen en transacties aan die verband houden met hun transportcontracten en die worden uitgevoerd overeenkomstig de standaardregels en -procedures.
- (6) Informatieaanvragen die buitengewone of excessieve uitgaven vereisen zoals haalbaarheidsstudies mogen afzonderlijk worden aangerekend, mits de kosten naar behoren kunnen worden bewezen.
- (7) De transmissiesysteembeheerders werken met andere transmissiesysteembeheerders samen bij het coördineren van het onderhoud van hun respectieve netwerken teneinde elke storing van de transmissiediensten aan netgebruikers en

transmissiesysteembeheerders in andere gebieden te minimaliseren en teneinde te zorgen voor gelijke voordelen met betrekking tot de leveringszekerheid inclusief in verband met het transitverkeer.

- (8) De transmissiesysteembeheerders publiceren minstens eenmaal per jaar binnen een voorafbepaalde termijn alle geplande onderhoudsperiodes die van invloed kunnen zijn op de uit de transportcontracten voortvloeiende rechten van de netgebruikers en desbetreffende operationele informatie met adequate vooraankondiging. Dit houdt in dat prompt en op niet-discriminerende basis alle wijzigingen van geplande onderhoudsperiodes worden gepubliceerd en dat niet-gepland onderhoud wordt bekendgemaakt zodra deze informatie beschikbaar wordt voor de TSO. Gedurende de onderhoudsperiodes publiceren de TSO's regelmatig geactualiseerde informatie betreffende details en verwachte duur en effect van het onderhoud.
- (9) De transmissiesysteembeheerders houden dagelijks een logboek bij van de werkelijke onderhouds- en flowstoringen die zich hebben voorgedaan en stellen dit op verzoek ter beschikking van de regelgevende instantie. De informatie wordt op verzoek eveneens ter beschikking gesteld van degenen die getroffen worden door een storing.

2. PRINCIPES DIE TEN GRONDSLAG LIGGEN AAN HET MECHANISME VOOR CAPACITEITSALLOCATIE EN DE PROCEDURES VOOR CONGESTIEBEHEER EN TOEPASSING VAN PROCEDURES VOOR CONGESTIEBEHEER IN GEVAL VAN CONTRACTUELE CONGESTIE

2.1. Principes die ten grondslag liggen aan het mechanisme voor capaciteitsallocatie en de procedures voor congestiebeheer

- (1) Het mechanisme voor capaciteitsallocatie en de procedures voor congestiebeheer zijn bevorderlijk voor de ontwikkeling van concurrentie en de liquide verhandeling van capaciteit en zijn compatibel met de marktmechanismen inclusief de spotmarkten en handelshubs. Zij zijn flexibel en aanpasbaar aan zich ontwikkelende marktomstandigheden.
- (2) Deze mechanismen en procedures kunnen rekening houden met de integriteit van het betrokken systeem alsook de leveringszekerheid.
- (3) Deze mechanismen en procedures belemmeren de toetreding van nieuwe marktdeelnemers niet en creëren evenmin overmatige hinderpalen voor het betreden van de markt. Zij beletten niet dat de marktdeelnemers, inclusief nieuwe marktdeelnemers en bedrijven met een klein marktaandeel, effectief concurreren.

2.2. Procedures voor congestiebeheer in geval van contractuele congestie

- (1) Ingeval gecontracteerde capaciteit niet gebruikt wordt, stellen de transmissiesysteembeheerders deze capaciteit op afschakelbare basis beschikbaar op de primaire markt via contracten van verschillende duur mits deze capaciteit door de relevante netgebruiker (capaciteitshouder) niet tegen een redelijk prijs wordt aangeboden op de secundaire markt.
- (2) Inkomsten uit vrijgegeven afschakelbare capaciteit worden gedeeld overeenkomstig de door de relevante regelgevende instantie vastgestelde regels. De regels zijn verenigbaar met de eis van een effectief en efficiënt gebruik van het systeem.

- (3) Een redelijke prijs voor vrijgegeven afschakelbare capaciteit kan door de relevante regelgevende instanties worden bepaald rekening houdend met de heersende specifieke omstandigheden.
- (4) De transmissiesysteembeheerders ondernemen redelijke pogingen om minstens een gedeelte van de ongebruikte capaciteit aan de markt aan te bieden als vaste capaciteit.

3. DEFINITIE VAN DE TECHNISCHE INFORMATIE DIE NETGEBRUIKERS NODIG HEBBEN OM EFFECTIEVE TOEGANG TE KUNNEN VERKRIJGEN TOT HET SYSTEEM EN DEFINITIE VAN ALLE VOOR DE TRANSPARANTIE-EISEN RELEVANTE PUNTEN, INCLUSIEF DE OP ALLE RELEVANTE PUNTEN TE PUBLICEREN INFORMATIE EN HET TIJDSHEMA OP GROND WAARVAN DEZE INFORMATIE MOET WORDEN GEPUBLICEERD

3.1. Definitie van de technische informatie die netgebruikers nodig hebben om effectieve toegang te kunnen verkrijgen tot het systeem

De transmissiesysteembeheerders publiceren in de landstaal (landstalen) en tegelijk in het Engels minstens de volgende informatie over hun systemen en diensten:

- (a) Een gedetailleerde en uitvoerige beschrijving van de verschillende aangeboden diensten en de desbetreffende tarieven;
- (b) De verschillende types transportcontracten die voor deze diensten beschikbaar zijn en, in voorkomende gevallen, de netcode en/of de standaardvoorwaarden waarin de rechten en verantwoordelijkheden van alle netgebruikers geschetst worden inclusief de standaardtransportcontracten en andere relevante documenten;
- (c) De standaardprocedures die worden toegepast wanneer gebruik wordt gemaakt van het transmissiesysteem inclusief de definitie van kernbegrippen;
- (d) Voorzieningen inzake capaciteitsallocatie, congestiebeheer en ter voorkoming van hamsteren; procedures voor hergebruik;
- (e) De regels die ten aanzien van de transmissiesysteembeheerder van toepassing zijn op de handel in capaciteit op de secundaire markt;
- (f) In voorkomende gevallen de flexibiliteits- en tolerantiewaarden die in het transport en de andere diensten inbegrepen zijn zonder afzonderlijke vergoeding alsook de daarbovenop aangeboden flexibiliteit en desbetreffende tarieven;
- (g) Een gedetailleerde beschrijving van het gassysteem van de transmissiesysteembeheerder met vermelding van alle relevante punten die zijn systeem interconnecteren met dat van andere transmissiesysteembeheerders en/of gasinfrastructuur zoals LNG en infrastructuur die nodig is voor het aanbieden van ondersteunende diensten zoals bedoeld in artikel 2, lid 14, van Richtlijn 2003/55/EG;
- (h) Informatie over gaskwaliteit en drukeisen;
- (i) De regels die gelden voor verbinding met het door de TSO geëxploiteerde systeem;

- (j) Alle informatie betreffende voorgestelde en/of werkelijke wijzigingen van de diensten of voorwaarden, inclusief de in de punten a) tot i) opgenomen items.

3.2. Definitie van alle voor de transparantie-eisen relevante punten

Relevante punten zijn minstens:

- (a) Alle entrypunten van een door een transmissiesysteembeheerder geëxploiteerd net
- (b) De belangrijkste exitpunten die betrekking hebben op minstens 50% van de totale exitcapaciteit van het net van een gegeven transmissiesysteembeheerder
- (c) Alle punten die de verschillende netten van de transmissiesysteembeheerders interconnecteren
- (d) Alle punten die het net van een transmissiesysteembeheerder verbinden met een LNG-terminal
- (e) Alle essentiële punten binnen het net van een gegeven transmissiesysteembeheerder inclusief de punten die verbinden met de gashubs. Als essentieel gelden alle punten waar, naar de ervaring leert, zich fysieke congestie kan voordoen.
- (f) Alle punten die het net van een gegeven transmissiesysteembeheerder verbinden met de infrastructuur die nodig is voor het aanbieden van ondersteunende diensten in de zin van artikel 2, lid 14, van Richtlijn 2003/55/EG.

3.3. De op alle relevante punten te publiceren informatie en het tijdschema op grond waarvan deze informatie moet worden gepubliceerd

- (1) Op alle relevante punten publiceren de transmissiesysteembeheerders op het internet regelmatig/voortschrijdend en op een gebruikersvriendelijke gestandaardiseerde wijze de volgende informatie over de dagelijkse capaciteitssituatie:
 - (a) de maximale technische capaciteit voor flows in beide richtingen
 - (b) de totale gecontracteerde en afschakelbare capaciteit
 - (c) de beschikbare capaciteit
- (2) Voor alle relevante punten publiceren de transmissiesysteembeheerders minstens 18 maanden van te voren de beschikbare capaciteiten en actualiseren zij deze informatie minstens om de maand of frequenter indien nieuwe informatie beschikbaar komt.
- (3) De transmissiesysteembeheerders publiceren voor alle relevante punten dagelijkse actualiseringen betreffende de beschikbaarheid van kortetermijndiensten (dag van te voren en week van te voren) op basis van onder meer nominaties, geldende contractuele verbintenissen en regelmatige langetermijnvoorspellingen (een termijn van maximaal 10 jaar) van beschikbare capaciteiten op jaarbasis.
- (4) De transmissiesysteembeheerders publiceren voor de afgelopen drie jaar voortschrijdend historische maximale en minimale maandelijkse capaciteitsgebruikpercentages en jaarlijkse gemiddelde flows op alle relevante punten.

- (5) De transmissiesysteembeheerders houden dagelijks een logboek bij van de werkelijke geaggregeerde flows gedurende drie maanden.
- (6) De transmissiesysteembeheerders registreren alle capaciteitscontracten en alle andere relevante informatie met betrekking tot het berekenen van en verschaffen van toegang tot de beschikbare capaciteiten, waar de relevante nationale instanties inzage in hebben om hun taken te vervullen.
- (7) De transmissiesysteembeheerders verschaffen gebruikersvriendelijke instrumenten voor het berekenen van de tarieven voor de beschikbare diensten en voor het on-line verifiëren van de beschikbare capaciteit.
- (8) Voor zover de transmissiesysteembeheerders niet in staat zijn de informatie te publiceren in overeenstemming met punt 1, 3 en 7 plegen zij overleg met hun relevante nationale instanties en stellen zij zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk 31 december 2005, een implementatieactieplan op.

FINANCIEEL MEMORANDUM VOOR WETGEVING

Beleidsgebied(en): energie en vervoer

Activiteit(en): energiesector en interne markt

Benaming van de maatregel: Ontwerp-verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de voorwaarden voor de toegang tot het gastransmissienet

1. BEGROTINGSPLAATS(EN) + BENAMING(EN)

06 01 02 11 04 - Studies en adviezen

2. GLOBALE CIJFERS

Totale toewijzing voor de actie (deel B):

2.1. Looptijd:

jaarlijks

2.2. Meerjarenraming van de uitgaven:

a) Tijdschema voor de vastleggings- en betalingskredieten (financiële steun) *(zie punt 6.1.1)*

Niet toepasselijk

in miljoen euro (tot op 3 decimalen nauwkeurig)

	2004	2005	2006	2007	2008	Totaal
Vastleggings-kredieten						
Betalingskredieten						

b) Technische en administratieve bijstand en ondersteunende uitgaven *(zie punt 6.1.2)*

Niet van toepassing

Vastleggingen						
Betalingskredieten						

Subtotaal a+b						
Vastleggingen						
Betalingskredieten						

c) Totale financiële gevolgen in verband met de personele middelen en andere huishoudelijke uitgaven (zie de punten 7.2 en 7.3)

Vastleggingen/ betalingen	0,441	0,441	0,441	0,216	0,216	
------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	--

TOTAAL a+b+c						
Vastleggingen/ betalingen	0,441	0,441	0,441	0,216	0,216	

Verenigbaarheid met de financiële programmering en de financiële vooruitzichten

☒ Voorstel verenigbaar met de bestaande financiële programmering

Dit voorstel vereist een herprogrammering van de betrokken rubriek van de financiële vooruitzichten,

☐ Inclusief, in voorkomend geval, een beroep op de bepalingen van het interinstitutioneel akkoord.

2.3. Financiële gevolgen voor de ontvangsten¹⁰:

☒ Geen enkele financiële implicatie (betreft technische aspecten in verband met de tenuitvoerlegging van een maatregel)

OF

☐ Financiële gevolgen - de gevolgen voor de ontvangsten zijn als volgt:

NB: Alle opmerkingen en toelichtingen met betrekking tot de methode waarmee de gevolgen voor de ontvangsten worden berekend, moeten op een afzonderlijk blad worden toegevoegd aan dit financieel memorandum.

miljoen euro (tot op de 1e decimaal)

Begrotings- lijn	Ontvangsten	Vóór de actie (jaar n-1)	Situatie na de actie					
			Jaar n	n+1	n+2	n+3	n+4	n+5
	a) Ontvangsten in absolute termen							
	b) Wijziging van de Δ ontvangsten							

(Vermeld elke betrokken begrotingslijn. Voeg het juiste aantal rijen toe aan de tabel als de gevolgen betrekking hebben op meer dan één begrotingslijn)

¹⁰ Zie aparte toelichting voor nadere informatie.

3. BEGROTINGSKENMERKEN

Aard van de uitgaven		Nieuwe	Deelneming EVA	Deelneming kandidaat- landen	Rubriek Financiële vooruitzich- ten
Verplichte/ niet- verplichte uitgaven	niet- gesplitste kredieten	Ja	Ja	Neen	Nr. 3
Niet- verplichte uitgaven					

4. RECHTSGROND

Het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name artikel 95.

5. BESCHRIJVING EN MOTIVERING

5.1. Noodzaak van een communautair optreden¹¹

5.1.1. Doelstellingen

De gasrichtlijn stelt de nationale gasmarkten geleidelijk open voor concurrentie. Om evenwel een werkelijk geïntegreerde interne markt te creëren, zijn effectieve regels voor de handel nodig en met name een geharmoniseerde aanpak van de grensoverschrijdende prijsstelling voor transmissietarieven en gemeenschappelijk geïmplementeerde mechanismen voor capaciteitsallocatie en congestie aan de grenzen.

Met het oog hierop heeft de Commissie het "proces van Madrid" opgezet, een forum samengesteld uit de Commissie, de nationale regelgevende instanties, de lidstaten en de branche. Er is veel vooruitgang gemaakt: met name zijn er op het recentste forum Richtsnoeren voor goede praktijk overeengekomen.

Het is nu van cruciaal belang ervoor te zorgen dat deze richtsnoeren volledig geïmplementeerd worden door de lidstaten en dat zij kunnen worden gewijzigd naarmate er ervaring opgedaan wordt. Hiertoe stelt de Commissie een verordening voor die (a) de basisprincipes bepaalt betreffende de voorwaarden voor de toegang tot het gastransmissienet (b) de Commissie toestaat, behoudens een comitologieprocedure (er wordt gebruik gemaakt van het bestaande comitologiecomité krachtens Verordening nr. 1228/2003), bindende richtsnoeren vast te stellen over het precieze mechanisme op grond waarvan de geharmoniseerde regels moeten worden toegepast. Aldus neemt de Commissie nieuwe uitvoerende verantwoordelijkheden op zich.

De doelstellingen van de verordening zijn derhalve de snelle invoering van kostengeoriënteerde mechanismen betreffende de tarieven voor de toegang tot de netten, een

¹¹ Zie aparte toelichting voor nadere informatie.

gemeenschappelijk minimumpakket van derdentoegangsdiensten, gemeenschappelijke regels betreffende contractuele congestie, informatie en balanceringsseisen alsook regels betreffende het vrij verhandelen van primaire capaciteitsrechten op netcapaciteit. Naar verwachting kan de verordening eind 2004/begin 2005 in werking treden.

Het doel van deze financiële maatregel is de Commissie de beschikking te geven over de middelen om zich effectief van deze nieuwe verantwoordelijkheden te kwijten.

5.1.2. Genomen maatregelen die onder de evaluatie ex ante vallen

a) moet worden uitgelegd hoe en wanneer de evaluatie ex ante is uitgevoerd (uitvoerende instantie, tijdschema, eventuele beschikbaarheid van verslag(en) of wijze waarop de desbetreffende informatie is ingewonnen.

De lopende “benchmarking”exercities van de Commissie hebben de moeilijkheden die gepaard gaan met de grensoverschrijdende concurrentie in de gassector en de dominantie van de meeste nationale gevestigde exploitanten aan het licht gebracht. Zonder handel zal de doelstelling van een veelzijdig aanbod voor de consument in de gassector niet worden bereikt. Deze analyse werd ondersteund door een onderzoek bij grote afnemers. Veel respondenten waren ontevreden met de vooruitgang op het gebied van de openstelling van de markt en de voorwaarden voor toegang tot het net en waren van oordeel dat een gebrek aan gelegenheid om in een andere lidstaat op zoek te gaan naar een leverancier bijdroeg tot de waargenomen zwakke prestatie. Om deze redenen stelt de Commissie een nieuwe verordening voor betreffende de toegangsvoorwaarden in geheel de EU, die voorziet in het bovenvermelde regelgevend comité van de lidstaten.

Ter voorbereiding van de goedkeuring van de voorgestelde verordening heeft de Commissie het Forum van Madrid opgericht. Dit is nu 7 maal bijeengekomen. Het forum kwam onlangs vrijwillige richtsnoeren voor goede praktijk overeen die met name gastransmissiebedrijven dienen te onderschrijven, zoals hierboven besproken.

b) moeten de vaststellingen van de evaluatie ex ante en de hieruit getrokken lessen kort worden beschreven.

De discussies in het Forum van Madrid en de reactie op de andere werkzaamheden van de Commissie over dit onderwerp hebben duidelijk gemaakt dat de invoering van effectieve regels inzake grensoverschrijdende gastransmissie van fundamenteel belang is voor de totstandbrenging van een echte interne markt voor gas. Tevens is duidelijk geworden dat de ontwikkeling van dergelijke regels een controversiële en technisch buitengewoon complexe aangelegenheid is. Zodra een robuuste methode is vastgesteld zal de berekening van de kosten in verband met de grensoverschrijdende handel bovendien moeilijk en tijdrovend zijn. In dit verband wordt een verordening noodzakelijk geacht om de problematiek effectief te behandelen.

5.1.3. Naar aanleiding van de evaluatie ex post genomen maatregelen

Er wordt van uitgegaan dat twee jaar na de inwerkingtreding van de verordening een gedetailleerde evaluatie van de doelmatigheid van de daarin neergelegde aanpak wat betreft het opstellen van gemeenschappelijke regels en van de doelmatigheid van de financiële maatregelen van de Commissie ter ondersteuning van deze activiteit dient plaats te vinden.

5.2. Overwogen maatregelen en wijze waarop financiële steun wordt verleend

De invoering van gemeenschappelijke regels voor grensoverschrijdende gastransmissie zou leiden tot meer concurrentie binnen de EU en zodoende tot lagere gasprijzen, hetgeen alle verbruikers, zowel huishoudelijke als industriële, voordeel zal opleveren. De beoogde financiële maatregelen zijn bedoeld om de inwerkingtreding van die regels voor te bereiden en hebben dan ook een zeer technisch en specifiek karakter. Zij zullen derhalve van belang zijn voor de nationale regelgevende instanties, de lidstaten, het Europees Parlement en de betrokken industrie.

De specifieke doelstellingen van de verordening zijn de inwerkingtreding vóór eind 2005 van een geharmoniseerd systeem voor de tarifiering voor grensoverschrijdende transmissie dat gebaseerd is op eenvoud, de werkelijke kosten weerspiegelt en niet-discriminerend is. Voorts de inwerkingtreding van gemeenschappelijke regels voor capaciteitsallocatie wanneer de verordening wordt aangenomen en, indien nodig op grond van de opgedane ervaring, de herziening daarvan. De specifieke doelstellingen van de financiële maatregelen zijn aldus (i) de nodige studies te voltooien leidend tot de inwerkingtreding van gedetailleerde richtsnoeren inzake tarifiering in september 2005, (ii) de herziening van de huidige richtsnoeren voor goede praktijk, op basis van nodig studiewerk, in 2005. Daarna is de specifieke doelstelling de lopende herziening van deze richtsnoeren, indien noodzakelijk, op basis van bijkomende jaarlijkse studies.

- De concrete maatregelen die genomen moeten worden om deze actie uit te voeren:

Het lanceren van studies die kunnen leiden tot de goedkeuring en overeenkomst over de richtsnoeren aangaande grensoverschrijdende tarieven (voor maart 2005); de goedkeuring van de werkelijke tarieven (eind 2005) en de herziening van de 'Richtsnoeren voor goede praktijk' op de basis van het nodige onderzoek (eind 2005).

Om deze doelstellingen te realiseren worden de volgende financiële maatregelen overwogen:

Actie 1: om gedetailleerde richtsnoeren te ontwikkelen voor de tarifiering is aanzienlijk voorbereidend werk vereist dat vaak technisch (engineering) en financieel (boekhoudkundig) van aard is. Hetzelfde geldt voor de vraag of en hoe de in de verordening opgenomen richtsnoeren voor congestiebeheer moeten worden gewijzigd. In deze context is het kostenefficiënt wanneer de richtsnoeren worden opgesteld op basis van studies van deskundigen.

Het verwachte resultaat is de inwerkingtreding, en het daaropvolgend op peil houden en verfijnen van een systeem van grensoverschrijdende tarifiering voor gas en zich ontwikkelende richtsnoeren inzake goede praktijk voor gastransmissie leidend tot een consistente EU-wijde benadering.

De lidstaten alleen kunnen deze kwestie niet oplossen: om een effectief tarifieringssysteem te ontwikkelen is een geharmoniseerde aanpak absoluut noodzakelijk en deze kan op nationaal niveau niet worden ontwikkeld. Dit voorstel is dan ook volledig in overeenstemming met en vloeit voort uit het subsidiariteitsbeginsel.

De regelgevende instanties van de lidstaten moeten echter wel bij dit proces worden betrokken. De Commissie zal dan ook deze besluiten nemen nadat een comité is geraadpleegd dat is samengesteld uit vertegenwoordigers van de lidstaten en is opgericht in overeenstemming met Besluit 1999/468/EG van de Raad tot vaststelling van de voorwaarden

voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden ("comitologie").

5.3. Modaliteiten voor de tenuitvoerlegging

Veel van deze werkzaamheden zullen intern door de Commissie worden uitgevoerd; voorbereiding van de definitieve tekst van de richtsnoeren, zorg voor de vaststelling ervan via de comitologieprocedure, en vaststellen van besluiten betreffende de werkelijke tariefniveaus. Hierbij zal echter gebruik moeten worden gemaakt van externe studies die de nodige economische, boekhoudkundige en technische expertise moeten verschaffen;

6. FINANCIËLE GEVOLGEN

6.1. Totale financiële gevolgen voor deel B - (voor de gehele programmeringsperiode)

Niet toepaselijk

(De methode voor de berekening van de totale bedragen in de onderstaande tabel moet worden verduidelijkt door de specificatie in tabel 6.2.)

6.1.1. Financiering

VK in miljoen euro (tot op 3 decimalen nauwkeurig)

Opsplitsing	2004	2005	2006	2007	2008		Totaal
Enz.							

6.1.2. Technische en administratieve bijstand, ondersteuningsuitgaven en IT-uitgaven (vastleggingskredieten)

Niet van toepassing

	Jaar N	N + 1	N + 2	N + 3	N + 4	N + 5 en volgende begrotingsjaren	Totaal
1) Technische en administratieve bijstand:							
a) Bureaus voor technische bijstand							
b) Andere technische en administratieve bijstand: - intern: - extern: <i>onder andere voor het opzetten en onderhouden van geautomatiseerde beheerssystemen:</i>							
Subtotaal 1							

2) Ondersteuningsuitgaven							
a) Studies							
b) Vergaderingen van deskundigen							
c) Voorlichting en publicaties							
Subtotaal 2							
TOTAAL							

6.2. Berekening van de kosten per overwogen maatregel in deel B (voor de gehele programmeringsperiode)¹²

(Bij meerdere acties dienen de concrete maatregelen die voor elke actie moeten worden genomen, te worden gepreciseerd om het volume en de kosten van de prestaties te berekenen).

Niet toepasselijk

VK in miljoen euro (tot op 3 decimalen nauwkeurig)

Opsplitsing	Type prestaties/ producties (projecten, dossiers)	Aantal prestaties/ producties (totaal voor de jaren 1...n)	Gemiddelde eenheidskosten	Totale kosten (totaal voor de jaren 1...n)
	1	2	3	4=(2X3)
TOTALE KOSTEN				

Zo nodig de wijze van berekening toelichten.

7. GEVOLGEN VOOR HET PERSONEELSBESTAND EN DE ADMINISTRATIEVE UITGAVEN

7.1. Gevolgen voor de personeelssterkte

Aard van de posten		Personeel voor het beheer van de actie (huidige of extra personeelsleden)		Totaal	Beschrijving van de taken ten behoefte van de maatregel
		Aantal vaste ambten	Aantal tijdelijke ambten		
Ambtenaren of tijdelijke functionarissen	A B C	2			<i>1. Opstelling van richtsnoeren inzake grensoverschrijdende tarifiering en gastransmissie.</i>
Andere personeel					
Totaal		2			

¹² Zie aparte toelichting voor nadere informatie.

7.2. Algemene financiële gevolgen in verband met de personele middelen

Aard van de posten	Bedrag in euro	Wijze van berekening*
Ambtenaren Tijdelijke functionarissen	216.000	2*108.000 euro
Andere personeel (begrotingsplaats specificeren)		
Totaal	216.000	

De bedragen komen overeen met de totale uitgaven voor 12 maanden.

Andere huishoudelijke uitgaven als gevolg van de maatregel

Begrotingslijn (nr. en omschrijving)	Bedrag in euro	Berekeningsmethode
Totale toewijzing (Titel A7)		
A0701 - Dienstreizen		
A07030 - Vergaderingen		
A07031 - Comités die moeten worden geraadpleegd ⁽¹⁾	225.000	Er is één studie per jaar nodig om de vaststelling en/of wijziging van de richtsnoeren voor te bereiden: per studie 250 mandagen �� 900euro (gemiddeld tarief van experts) = 225.000euro
A07032 - Comités die niet hoeven te worden geraadpleegd ⁽¹⁾		
A07040 - Conferenties		
A0705 - Studies en adviezen		
... Andere uitgaven (geef aan welke)		
Informatiesystemen (A-5001/A-4300)		
Overige uitgaven - deel A (geef aan welke)		
Totaal	225.000	

De bedragen komen overeen met de totale uitgaven voor 12 maanden.

⁽¹⁾ Geef aan om welke type comité het gaat, en tot welke groep het behoort.

I.	Jaartotaal (7.2 + 7.3)	441.000euro
II.	Duur van de actie	onbepaald
III.	Totale kosten van de actie (I x II)	441.000euro/jaar

Aan de behoeften inzake personele en andere huishoudelijke middelen dient te worden voldaan met de middelen die het DG TREN ter beschikking worden gesteld in het kader van het jaarlijkse toewijzingsproces.

FOLLOW-UP EN EVALUATIE

7.3. Follow-up-systeem

(Bij iedere actie moeten vanaf het begin gegevens worden verzameld over de gebruikte financiële en andere middelen, de geleverde prestaties en de resultaten van de actie. In de praktijk houdt dit in: (i) de vaststelling van indicatoren voor financiële en andere middelen, geleverde prestaties en resultaten; (ii) de ontwikkeling van methodes voor het verzamelen van gegevens.)

De resultaten van de in de ontwerp-verordening bedoelde maatregelen zullen worden getoetst aan de toekomstige ontwikkeling van het intracommunautair handelsverkeer in gas, alsook aan de desbetreffende statistieken van Eurostat.

7.4. Procedure en periodiciteit van de geplande evaluatie

(Beschrijf de geplande frequentie en werkwijze voor tussentijdse en ex post evaluaties voor toetsing van de resultaten van de activiteit aan de doelstellingen. Bij meerjarenprogramma's moet tijdens de looptijd daarvan ten minste één grondige evaluatie worden uitgevoerd. Voor andere activiteiten dient ten minste om de zes jaar een ex post of tussentijdse evaluatie te worden uitgevoerd.)

Het is de bedoeling om twee jaar na de inwerkingtreding van de verordening een interne evaluatie uit te voeren van de mate waarin met succes de nodige richtsnoeren en de regels zijn vastgesteld die het mogelijk moeten maken een systeem voor tarifiering en geharmoniseerd congestiebeheer in werking te doen treden. Het welslagen van dit systeem zal worden beoordeeld aan de hand van de mate waarin daardoor de transactiekosten voor gasverbruikers kunnen worden teruggedrongen. De bruikbaarheid en de waarde van de in het kader daarvan uitgevoerde studies zal eveneens worden beoordeeld, alsook de nauwkeurigheid van de accountantscontroles die zijn uitgevoerd op de berekeningen van de tarieven van individuele landen en daarbij zal ook de kosteneffectiviteit van de gevolgde aanpak worden bekeken.

8. MAATREGELEN TER BESTRIJDING VAN FRAUDE

(Artikel 3, lid 4, van het Financieel Reglement: "De Commissie verstrekt, om het risico van fraude en onregelmatigheden te voorkomen, in het financieel memorandum inlichtingen over de voorgenomen of bestaande preventieve en beschermende maatregelen".)

Deskundigen zullen worden vergoed en voor door hen uitgevoerde studies worden betaald overeenkomstig de geldende financiële regels.